



Östra Göinge
kommun

Smedjebackens förskola

Gröna huset

Lilahuset

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

utifrån diskriminerings- och skollagen

Ett barn har rätt till;

- *att vara som det är*
- *att bli tagen på allvar*
- *att ifrågasätta*
- *skydd*
- *att göra fel*
- *att bli förlåtet*
- *respekt för sina tillhörigheter*
- *att ha hemligheter*

Ur Barnets rätt till respekt av Janusz Korczak (1878-1942)

Planen gäller från 2018-08

Planen ska revideras senast 2019-08

Ansvarig för planen: Malin Winther, förskolechef

Innehåll

1. Vår vision
2. Delaktighet
3. Utvärdering och uppföljning
4. Aktiva och främjande insatser
5. Kartläggning
6. Aktiva och förebyggande åtgärder
7. Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling
8. Rutiner för akuta situationer

1. Vision

På Smedjebackens förskola ska alla känna sig trygga och bli respekterade för den de är, oavsett kön, könsöverskridande identitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion, annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Här ska ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling så att alla kan känna trygghet och glädje.

Föräldrarna ska känna tillit och förtroende när de lämnar sina barn på förskolan.

Styrdokument:

Enligt 2 kap. 5§ **diskrimineringslagen** får den som bedriver verksamhet inte diskriminera något barn eller någon elev som söker till eller deltar i verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Enligt 6 kap. 9§ **skollagen** får huvudmannen eller personalen inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Enligt **läroplanen för förskolan**, LpFö 98/16 ska inget barn i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller någon funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

”En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.” LpFö 98/16

Artikel 2, 3, 6 och 12 i **Barnkonventionen** kallas för de *fyra huvudprinciperna*.

De är vägledande för hur helheten ska tolkas.

- **Artikel 2** slår fast att **alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.**
- **Artikel 3** anger att det är **barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barnet.**
- **Artikel 6** säger att **alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.**
- **Artikel 12** handlar om att **varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnet ålder och mognad.**

2. Delaktighet

Barnens delaktighet

I samlingsgrupperna är barnen delaktiga i olika former av värdegrundsarbete, t.ex. genom att höra på kompisböckerna och samtala kring eq-dockorna.

Gemensamma trivselregler utformas av barnen tillsammans med personal.

Personalen genomför en trygghetsvandring tillsammans med barnen för att kartlägga förskolans inne- och utemiljö. Detta görs 2 gånger/läsår, november och april.

Vårdnadshavares delaktighet

Planen skickas hem till samtliga vårdnadshavare via Pluttra, så att de har möjlighet att komma med synpunkter, förslag och idéer samt presenteras på samrådet.

Planen finns även att hitta på Östra Göinge kommuns hemsida.

Frågor som är kopplade till planen är återkommande på våra föräldramöten och utvecklingssamtal.

Personalens delaktighet

Underlaget till planen läggs i personalrummet så att all personal kan vara delaktiga genom att komma med egna synpunkter och idéer på innehållet.

Kontinuerliga diskussioner på APT.

Förankring av planen

Tillsammans med barnen arbetar vi på förskolan aktivt med värdegrunden och allas lika värde.

Barnen uppmuntras att behandla varandra med respekt genom att de lyssnar på varandra och de låter alla uttrycka sig på sitt sätt.

Planen presenteras på samrådet

När planen är klar läggs den upp på Pluttra, samt skickas hem i pappersform, till de föräldrar som ej har Pluttra.

Planen ska vara en återkommande punkt på APT.

Det är viktigt att all personal känner till och står bakom planen.

Vid nyanställning ansvarar förskolechefen för information om planens innehåll.

3. Utvärdering och uppföljning

Hur har förra årets plan utvärderats?

Under APT/veckokonferens/planeringar ska planen utvärderas och revideras.

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder diskuteras på APT och samråd.

Det genomförs en kundenkät som blir en del av vår utvärdering hur vårt tidigare arbete fortlöpt.

Förskolechefen tillsätter en grupp som tillsammans ser tillbaka på det arbete som utförts under den tidigare planens verkan.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Förskolechef, personal, vårdnadshavare och barn.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

Årets plan ska utvärderas senast

September 2019

Så här ska årets plan utvärderas

Kundenkät

På APT går pedagoger och förskolechef igenom resultaten av enkäterna.

Personalen utvärderar planen en gång i halvåret, avstämning i arbetslaget på sista kulturdagen eller planeringsdagen innan jul.

Tas även upp på sista APT innan jul.

Gemensam utvärdering av pedagogerna på förskolan under slutet av vårterminen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Förskolechefen

4. Främjande insatser

Namn

Främjande insatser

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsöverskridande identitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Mål och uppföljning

På Smedjebacken känner alla sig trygga och blir behandlade med respekt.

Vi följer upp detta dagligen genom samtal med barnen och föräldrarna.

Åtgärder för att nå målen

Trivselregler

Vi samtalar och diskuterar dagligen olika värdegrundsfrågor. (Ex stopptecken, kompisböckerna och böckerna om Vilda)

Trygghetsvandring både inne och ute 2 gånger/läsår.

Vi har språkstödjare.

Ansvariga för insatsen

All personal

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Detta ska göras varje kvartal.

5. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Enkäter

Trygghetsvandring

I den dagliga kontakten med barnen

Samtal med föräldrarna (utvecklingssamtal och daglig kontakt).

Områden som berörs i kartläggningen

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsoverskridande identitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Hur har barn och föräldrar gjorts delaktiga i kartläggningen?

Kundenkäter besvaras på våren.

Barnen genomför en trygghetsvandring inne och ute tillsammans med pedagogerna.

Samtal med föräldrar och barn vid utvecklingssamtal samt daglig kontakt.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen?

Pedagogerna genomför kartläggning och diskuterar på APT.

Resultat och analys av kartläggningen

Ur resultatet av kartläggningen görs en analys av nuläget. Därefter utarbetas strategi/åtgärd för att motverka otrygga miljöer.

6. Förebyggande åtgärder

Namn

Motverka all form av fysiska och psykiska kränkningar

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsoverskridande identitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Mål och uppföljning

Smedjebacken skall vara fri från kränkningar så att alla kan känna trygghet och glädje.
Uppföljning sker via enkät, dagliga samtal med barn och föräldrar.

Åtgärder

Värdegrundsarbete med hjälp av ex stopphänder, EQ dockorna, kompisböcker, böckerna om Vilda, olika material från t.ex. UR.

Vi förändrar lärmiljöerna efter behov, t.ex. vid otrygga zoner eller liknande.

Alla pedagoger cirkulerar på hela gården och är uppmärksamma på vad som sker bland barnen. Även det som sker i det "dolda".

Motivering till vald åtgärd

Vi vill att barnen ska bli en god medmänniska.

Vi upptäcker på så vis otrygga zoner och saker som händer i det "dolda".

Ansvariga för insatsen

Alla pedagoger

Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

Detta ska arbetas med kontinuerligt

7. Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår förskola.
All personal har en skyldighet att ingripa vid misstanke om att någon form av kränkning föreligger.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- #Trygghetsvandring
- #Kartläggning av ute- och innemiljön
- #Pedagoger håller god uppsikt över alla platser där barn leker, både inne och ute.
- #Det finns alltid minst en pedagog i närheten av barnen.
- #Pedagogerna har en daglig dialog med vårdnadshavare och barn samt bemöter dem med respekt för deras funderingar och frågor.
- #Aktivt närvarande pedagoger som handleder och reflekterar tillsammans med barnen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Gröna huset 044-7756318
Lila huset 044-7756319
Förskolechefen Malin Winther 0709536363

8. Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola.

Rutiner för hur förskolan agerar om någon kan vara utsatt för kränkande behandling

Pedagogen som ser händelsen måste omedelbart ingripa.

Vårdnadshavarna ska alltid informeras.

Förskolechefen ska alltid informeras.

Händelsen tas upp på avdelningens planering eventuellt även på veckomöte och APT.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Gröna huset 044-7756318

Lila huset 044-7756319

Förskolechefen Malin Winther 0709536363

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Personal som ser händelsen måste omedelbart ingripa.

Berörd personal pratar med de inblandade barnen och dokumenterar.

Vårdnadshavarna ska alltid informeras.

Förskolechefen ska alltid informeras.

Förskolechefen ansvarar för att utredning blir gjord och anmäler till huvudmannen.

Händelsen tas upp på avdelningens planering eventuellt även på veckomöte och APT.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av vuxen

Personal som ser händelsen måste omedelbart ingripa.

Berörd personal pratar med de inblandade och dokumenterar. Förskolechefen pratar ev. med personalen.

Vårdnadshavarna ska alltid informeras.

Förskolechefen ska alltid informeras.

Förskolechefen ansvarar för att utredning blir gjord och anmäler till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när vuxen kränks av barn

Personal som ser händelsen måste omedelbart ingripa.

Berörd personal pratar med de inblandade och dokumenterar. Förskolechef pratar ev. med personalen.

Vårdnadshavarna ska alltid informeras.

Förskolechefen ska alltid informeras.

Förskolechefen ansvarar för att utredning blir gjord och anmäler till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när vuxen kränks av vuxen

Personal som ser händelsen måste omedelbart ingripa.

Berörd personal pratar med de inblandade och dokumenterar. Förskolechefen pratar ev. med personalen.

Förskolechefen ska alltid informeras.

Förskolechefen ansvarar för att utredning blir gjord och anmäler till huvudmannen.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker 3-4 veckor efter händelsen av utredande personal.

Rutiner för dokumentation

Utredande personal dokumenterar utifrån dokumentsunderlag (se bilagor)

Vem är ansvarig?

Berörd personal

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

* En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

* När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Diskrimineringslagen använder begreppen "könsöverskridande identitet eller uttryck" medan DO ofta använder begreppen könsidentitet eller könsuttryck. Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av att personer som omfattas av skyddet mot diskriminering är avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

Med könsidentitet och könsuttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker genomgå någon könskorrigering omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering. Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

* En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]

Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

* Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

* Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]